



ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTŘKA

Zpravodaj elektrárny Dukovany

4/24

časopis Skupiny ČEZ pro obyvatele
regionu Jaderné elektrárny Dukovany



Korejský
jaderný
program

Dukovanští
hasiči
zachraňovali

Rozhovor
Jiří Vyorálek



Vážení a milí čtenáři Zpravodaje,

už po desítky let je tradicí, že s posledními týdny roku vychází také poslední číslo Zpravodaje elektrárny Dukovany, které se ohlíží za hlavními událostmi posledních měsíců, přináší výhledy na blížící se Vánoce a výhledy do roku nového.

Podzim jsme v elektrárně prožili ve znamení plánované odstávky prvního výrobního bloku a mezinárodní mise OSART. Obě události jsou dnes již úspěšně za námi a první výrobní blok jako třetí v pořadí bezpečně dosáhl nové zvýšené hodnoty výkonu 512 MW. Společně s druhým a třetím výrobním blokem jsme tak v roce 2024 dosáhli zvýšení o 36 MW. Poslední čtvrtý výrobní blok bude na provoz na novém výkonu připraven po dokončení odstávky, kterou zahájíme ještě letos, přesně o vánočních svátcích. Využijeme tak období menší spotřeby elektřiny a ještě před koncem roku se společně s dodavateli naplno vrhneme do údržby a plánovaných modernizací bloku.

Deset zkušených expertů Mezinárodní agentury pro atomovou energii, kteří na přelomu října a listopadu v rámci mise OSART detailně kontrolovali provoz elektrárny z pohledu mezinárodních standardů, nám ukázalo, jak jsme na tom v porovnání s ostatními elektrárnami provozu, a doporučilo oblasti, na které bychom měli v budoucnu upírat naši pozornost. Celá mise proběhla úspěšně a její výsledky jsou pro nás velmi cennou zpětnou vazbou.

Přeji nám všem, abychom si Vánoce a celý závěr roku užili ve zdraví a rodinné pohodě, zastavili se a zavzpomínali na vše dobré, co se nám v končícím roce podařilo, a s radostí a nadějí vstoupili do roku nového, který v oblasti energetiky přinese velmi důležité události a pro energetickou budoucnost Dukovan klíčová rozhodnutí.

Přeji vám příjemné prožití Vánoc u stromečků rozzářených čistou bezemisní energií z Dukovan a těším se na setkání v novém roce 2025.

Roman Havlín

ředitel Jaderné elektrárny Dukovany

- 3 Aktuality
- 4 Korejská jaderná energetika
- 5 OBK na Slovensku a v Rumunsku
- 6 Jeden z nás
- 7 Nový studijní obor na VUT
- 8 WINky v Litoměřicích
- 9 Oslavany
- 10–11 Rozhovor: Jiří Vyoralék
- 12 Vrátka
- 13 Hasiči zachraňovali
- 14–16 Region mix
- 17 Soutěžení pro dospělé Výtvarný koutek
- 18 Nabídka výrobků a služeb v regionu
- 19 Soutěžení pro školáky

-
- I **TITULNÍ STRANA** Jiří Vyoralék, foto archiv Divadla Na zábradlí
 - I **ZPRAVODAJ ELEKTRÁRNY DUKOVANY** Vydává ČEZ, a. s., Jaderná elektrárna Dukovany. Registrační číslo MK ČR E 11631. Pro Jadernou elektrárnu Dukovany připravuje PhDr. Jan Sucharda – JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice.
 - I **NAPIŠTE NÁM** zpravodaje@cez.cz nebo jas@jas-hrotovice.com. Náklad 40 000 výtisků. ZDARMA. Zpravodaj EDU v on-line podobě www.zpravodajeju.cz nebo www.aktivnizona.cz.
 - I **INFORMAČNÍ CENTRUM DUKOVANY** OTEVÍRACÍ DOBA denně 9–16 hodin, červenec–srpen 9–17 hodin. Jaderná elektrárna Dukovany, Infocentrum, Dukovany 269, 675 50 Dukovany, Tel.: 561 105 519, E-mail: infocentrum.edu@cez.cz
GPS souřadnice: Loc: 49°5'19.133"N, 16°8'42.854"E



Dukovany prošly přísnou kontrolou provozu mezinárodních expertů MAAE

Desetičlenný tým expertů Mezinárodní agentury pro atomovou energii (MAAE) po třech týdnech úspěšně ukončil prověrku provozu Jaderné elektrárny Dukovany. Přijel na pravidelnou mezinárodní misi OSART na pozvání vlády České republiky prostřednictvím Státního úřadu pro jadernou bezpečnost. Experti se zaměřili na sedm oblastí. Kontrolovali například provoz, údržbu, radiční ochranu, řízení bezpečnosti nebo oblast chemie. Závěrečnou zprávu předají společnosti ČEZ a Státnímu úřadu pro jadernou bezpečnost do tří týdnů.

Mise OSART probíhala v Jaderné elektrárně Dukovany podle stanoveného a předem schváleného harmonogramu od 21. října do 7. listopadu. První dva týdny experti v doprovodu zástupců elektrárny strávili v provozu. Přímou v praxi se zaměřili na stav zařízení a dodržování stanovených předpisů a postupů, které srovnávali se standardy MAAE pro provoz jaderných elektráren na celém světě.



Na blokové dozorně

„Nyní můžeme s jistotou prohlásit, že mise OSART splnila všechny cíle i naše očekávání. Poskytla nám velmi cennou zpětnou vazbu a díky doporučením víme, které věci můžeme dělat ještě lépe, například s využitím dobrých praxí ze zahraničí, a připravit tak elektrárnu na bezpečný a spolehlivý provoz na další desítky let,“ uvedl ředitel Jaderné elektrárny Dukovany Roman Havlín.

Podle předběžných výsledků experti energetikům doporučují posílit vykonávání role vedoucích a více integrovat dodavatele. Při svých expertizách se zabývali také dobrými praxemi, které jsou vhodné pro přenesení



Zahájení mise OSART

z Jaderné elektrárny Dukovany do dalších jaderných elektráren ve světě. Jde například o systém čištění parogenerátorů. Oficiální závěrečnou zprávu předají ČEZ a Státnímu úřadu pro jadernou bezpečnost do tří týdnů.



V kontrolovaném pásnu

Předchozí mise OSART proběhla v Dukovanech v roce 2011. Letos obdobnou misí prošla v září i jihočeská elektrárna Temelín. Díky dostupnosti technologie je Jaderná elektrárna Dukovany využívána agenturou MAAE (IAEA) pro zácvik inspektorů, kteří do Dukovan přijíždějí pravidelně každý rok v rámci odborných kurzů pro nové agenturní inspektory.

TEXT | Jiří Bezděk

FOTO | Jan Sucharda a archiv ČEZ

Představení preferovaného uchazeče pro nové jaderné bloky v Dukovanech

Dne 17. 7. 2024 vláda ČR vybrala preferovaného dodavatele pro nové jaderné bloky v Dukovanech, jihokorejskou společnost KHNP.

| Jižní Korea

Jižní Korea (plným názvem Korejská republika) je stát ve východní Asii zaujímající jižní polovinu Korejského poloostrova, jeho jediným přímým sousedem je Severní Korea. Jinak je obklopena moři (Žlutým, Japonským a Východočínským). Počet obyvatel přesahuje padesát milionů. Největším a zároveň hlavním městem je Soul. V jeho metropolitní oblasti žije přibližně 25 milionů lidí, tedy takřka polovina jihokorejské populace.

Po korejské válce patřila Jižní Korea mezi nejhudší státy světa, od té doby její ekonomika zaznamenala rapidní růst a zařadila se mezi asijské tygry. Dnes je Jižní Korea plně vyspělým státem s ekonomikou světového významu a 10. nejvyšším nominálním HDP na světě. Je členem skupiny nejbohatších států světa (G 20).

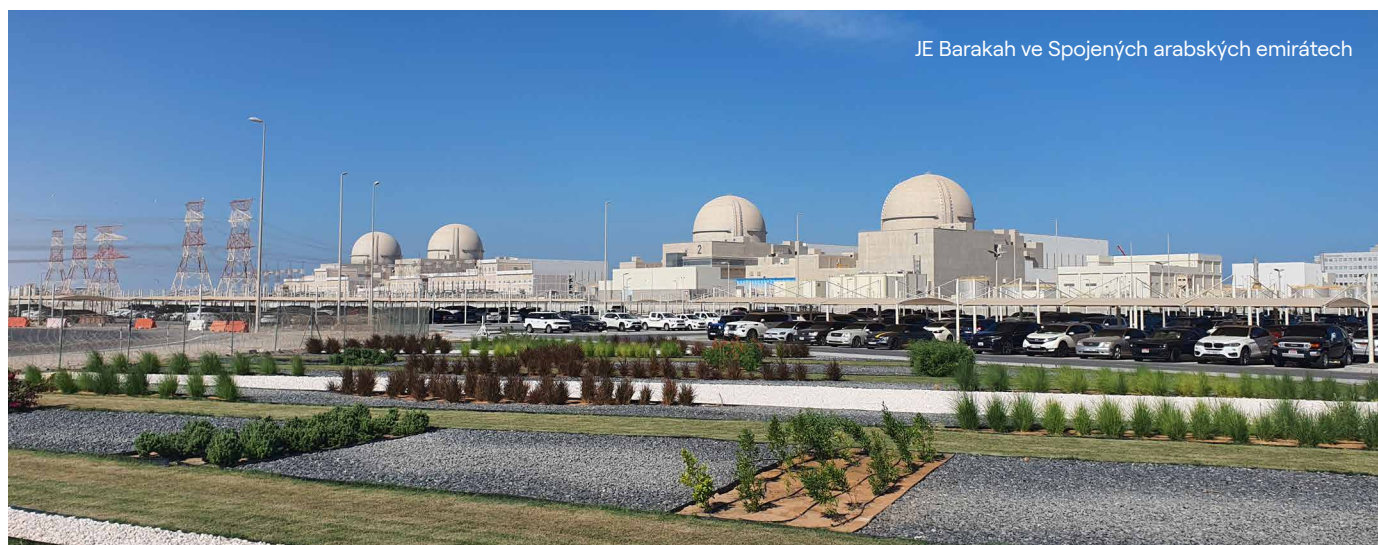
Jižní Korea klade důraz na investice do výzkumu a vývoje. Země je dnes v nich na pátém místě na světě. Tomu odpovídají i stále rostoucí investice do vzdělávání. Co se týče korejských investic v ČR, Korea je třetím největším obchodním partnerem mezi mimoevropskými zeměmi (po USA a Číně). Korea je zároveň 4. největší investor (po Německu, Japonsku a Holandsku), např. Hyundai Motor, Nexen, Hankook Tire, Samsung Electronics, LG Electronics, Doosan Bobcat a další.

Společnost Korea Hydro & Nuclear Power Co., Ltd. (KHNP) je největší jihokorejskou elektrárenskou společností, která vyrábí přibližně třetinu celkové elektrické energie vyrobené v Koreji. Jak již z názvu vyplývá, zaměřuje se na jaderné, vodní a obnovitelné zdroje.

| Korejský jaderný program

- V Jižní Koreji je v provozu 26 jaderných bloků, 2 bloky jsou ve výstavbě a 2 již trvale odstaveny.
- První blok byl spuštěn v roce 1977, od té doby probíhá prakticky kontinuální výstavba jaderných bloků.
- Čtyři korejské bloky APR 1 400 jsou v provozu ve Spojených arabských emirátech.
- Tři bloky v Jaderné elektrárně Wolsong jsou kanadského typu Candu, všechny ostatní jsou tlakovodní (tedy obdobného principu jako jsou bloky v provozu v ČR nebo nabízený blok APR 1 000).
- V současnosti jsou v provozu většinou bloky o výkonu cca 1 000 MW (většinou typu OP 1 000) a novější o výkonu cca 1 400 MW (nového typu APR 1 400).
- **Bloky typu APR 1 000 (nabízené pro ČR) i APR prošly posuzováním podle požadavku evropských provozovatelů (EUR certification).**

TEXT | Petr Závodský, generální ředitel EDU II



JE Barakah ve Spojených arabských emirátech

Jaderné zkušenosti OBK ze Slovenska a Rumunska

Pracovní setkání na Slovensku

Občanská bezpečnostní komise při JE Dukovany po mnoho let spolupracuje s OIK (Občianská informačná komisia) při JE Jaslovské Bohunice a JE Mochovce na Slovensku. Tyto komise se pravidelně scházejí a informují se o provozu jaderných elektráren, událostech a také o postřezích z práce starostů obcí.

Letošní zářijové setkání bylo na pozvání slovenských kolegů připravené v Novém Smokovci ve Vysokých Tatrách. Součástí diskuse o situaci v jaderné energetice v Čechách a na Slovensku byl i přechod na bezemisní výrobu elektrické energie, kterou má Slovensko díky vodním a jaderným elektrárnám zajištěnou ze 100 %. Zástupci regionu z Dukovan proto navštívili i Přecherčpávací vodní elektrárnu (PVE) Čierny Váh. S instalovaným výkonem 735 MW je nejvýkonnější vodní elektrárnou na Slovensku. Další debata se věnovala spouštění a dostavbě 3. a 4. bloku JE Mochovce nebo přípravě nových jaderných bloků a vlivu stavby na region a obyvatele žijící v regionu Dukovan.

V rumunské jaderné elektrárně

Jaderná elektrárna Černavoda (na snímku dole) s reaktory CANDU byla cílem další odborné vzdělávací cesty pro členy OBK a starosty z okolí jaderných elektráren. Zástupci z regionu Dukovan se do Rumunska vydali začátkem října, aby načerpali znalosti z elektrárny s odlišným typem reaktoru.

Reaktory CANDU (Canadian natural uranium deuterium) pracují s přírodním uranem a jsou moderované těžkou vodou. Podobné bloky můžeme vidět v Indii, Jižní Koreji, Pakistánu, Argentině a samozřejmě v Kanadě. Reaktory CANDU nemají tlakovou nádobu, ta je nahrazena systémem tlakových kanálů. Reaktory CANDU jsou



V Jaderné elektrárně Černavoda

provozovány bez odstávek s kontinuální výměnou paliva za provozu.

Dominantou rumunské elektrárny je pětice kontejnerových staveb. Pouze dvě jsou využity, zbývající tři jsou prázdné. Na lokalitě jsou v provozu dva bloky o výkonu 700 MWe. Roční výroba činí necelých 20 % rumunské spotřeby elektrické energie.

V červnu 2023 vláda Rumunska podepsala dohodu s rumunským státním podnikem a provozovatelem elektrárny Nuclearelectrica o přípravě dostavby bloků 3 a 4 jaderné elektrárny Černavoda. Rumunsko je také aktivní v oblasti malých modulárních reaktorů, v listopadu 2021 podepsalo dohodu o výstavbě SMR elektrárny NuScale.

TEXT | Aleš John, předseda OBK při JE Dukovany

FOTO | Nuclearelectrica Cernavoda

Další informace o činnosti OBK na www.obkjedu.cz



Vím, že se mohu spolehnout na každého ze svých kolegů

Josef Knotek, vedoucí střediska Speciální technologie ČEZ ENERGOSERVIS, rodák z Mohelna, má od vyučení celý svůj profesní život spjatý s elektrárnou Dukovany. Bydlí v Třebíči, má dva syny – dvojčata, z nichž jeden pracuje také v Dukovanech.

Co se Vám vybaví, když se řekne ČEZ, energetika?

Hlavně jistota, stálost zaměstnání, pravidelný příjem. Vytvoření velice dobrých podmínek pro moji práci a práci mých kolegů a podřízených. Když srovnám s jinými firmami, je ČEZ bezkonkurenční.

Co vás v práci nejvíc těší, z čeho máte největší radost?

Největší radost mám z toho, když se podaří zásah, tedy odstranit netěsnost. Naše specifická profese znamená odstraňování netěsností v potrubí a zařízení, tedy utěšňování médií, jako je voda, vzduch, pára nebo olej, a to za provozu při teplotách do 540 °C a tlaku 32 MPa. Pokud se podaří netěsnost odstranit za provozu, není třeba elektrárnu odstavit, vychladit a pak zase „najat“. To vše by trvalo dlouhou dobu a samozřejmě by to znamenalo i ekonomické ztráty.

Jako druhá důležitá věc, která mě také opravdu těší, je spokojenost mých podřízených v práci, s podmínkami, platovým ohodnocením. A nesmím zapomenout na radost z dobře vykonané práce. Zní to trošku jako klišé, ale je to tak.

Na koho se v práci nejvíc spoléháte?

Nejvíce se spoléhám na svoje kolegy. Naše práce je specifická a riziková, musíme spoléhat jeden na druhého. Vím, že se mohu spolehnout na každého ze svých kolegů. Máme malý, ale velice dobrý a spolehlivý kolektiv. Vybíráme si ty právě, kteří s námi mohou pracovat.

Jaké nástroje a zařízení používáte nejčastěji ve své práci?

Pracujeme převážně v páře, a tedy používáme vzduchové nástroje, jako temovačky, vrtačky, brusky, utahovací stroje. Máme také speciální oblečení, říká se mu „vikings“, je to celogumový oblek, který zamezí, aby člověka nepotřísnila horká voda a nedošlo k opaření. Máme také helmy se štítem a speciální rukavice.



Bezpečnost práce je na prvním místě. Ochranné pomůcky jsou důležité, každý má vše, co potřebuje.

Jaká část vaší práce je vaše oblíbená a co vás naopak nejvíce nebaví?

Práce je to velmi zajímavá a rozmanitá. Kdo k tomu „přičuchne“, tak ho to prostě musí bavit. Baví mě, když jdu s kolegy do provozu a pracuji při utěšňování, jsem v kolektivu. Naopak mě moc nebaví administrativní práce, výkazy apod., ale vím, že je to třeba také udělat.

Jak si čistíte hlavu? Co je vaším koníčkem?

Rád vařím klasická jídla jako gulášek z hovězí klišky nebo dobrou svíčkovou, ale také třeba klobásy nebo tlačenkou. Taky jsem rád se svojí rodinou, mám dva kluky – dvojčata, 31 let, jeden syn pracuje se mnou v elektrárně, na Vánoce bychom měli mít vnoučka. S manželkou vyrážíme na kole, máme pejska a taky občas rybařím. Svůj volný čas také věnuji péči o nemocného tchána v Ivančicích a už osm let jsem předsedou SVJ v našem panelovém domě. K padesátinám jsem dostal elektronické bicí, tak si někdy zahrají. Jako mladý jsem hrál v kapele, taky v ochotnickém divadle.

Pokukuju po Vašem tetování na rukách, co vyjadřuje?

Na jedné ruce mám modlíci se ženu a kalvárii, jsem věřící, víra pro mě hodně znamená. Taky mám na jedné ruce zobrazeného našeho pejska, který tu už není, ale zanechal v našich srdcích velkou stopu. A další obrázek zobrazuje čas, který běží rychle, a je třeba si ho správně rozvrhovat a vážit.

TEXT | Jana Štefánková

FOTO | archiv ČEZ

VUT otevřelo nový studijní program Jaderná energetika. Reaguje na poptávku, nabízí mezioborovost a unikátní laboratoř

Vysoké učení technické v Brně slavnostně zahájilo výuku nového studijního programu Jaderná energetika na Fakultě elektrotechniky a komunikačních technologií VUT (FEKT VUT). Dvouletý magisterský program má kapacitu 24 studujících, na výuce se budou podílet čtyři fakulty a navazuje na potřeby průmyslu a státu, zejména s ohledem na dostavbu elektrárny Dukovany. Během zahájení byla také představena nová Laboratoř jaderné energetiky a ionizujícího záření.

„Nový program je jedinečný promyšleným mezioborovým charakterem a také návazností na zahraniční partnery a praxi. Jadernou energetiku vnímáme jako progresivní oblast s velkým potenciálem dalšího rozvoje. To, co se děje na VUT, je jasným signálem, že Česká republika cílí na excelenci nejen v jaderné energetice, ale i v dalších oblastech, jako jsou například polovodiče, kde VUT také hraje významnou roli,“ uvedla během slavnostního zahájení Radka Wildová, vrchní ředitelka sekce vysokého školství, vědy a výzkumu Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy ČR.

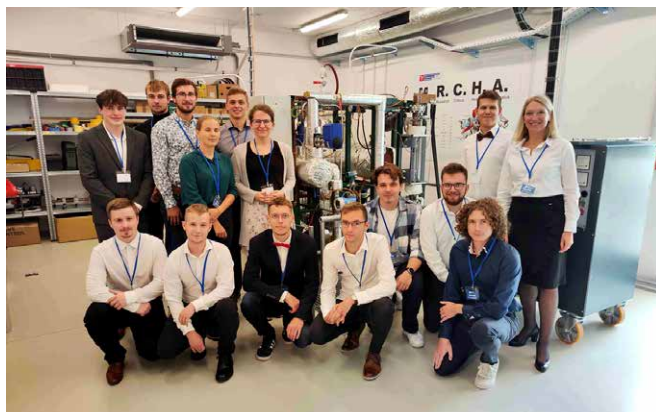
Důležitost lidských zdrojů pro jadernou energetiku připomněli ve svých vystoupeních Tomáš Ehler, vrchní ředitel Sekce jaderné energetiky a nových technologií Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, a Petr Závodský, generální ředitel Elektrárny Dukovany II, a. s.

„Zajištění lidských zdrojů pro rozvoj jaderné energetiky je výzva, kterou je třeba dlouhodobě řešit. Z analýz vyplývá potřeba stovek inženýrů různých kvalifikací pro projekt výstavby nových jaderných zdrojů v Dukovanech. Univerzity zde hrají klíčovou roli a těší nás snaha VUT a FEKT o rozvoj výuky, která podpoří přípravu jaderných odborníků pro průmysl, ale i státní úřady v ČR,“ řekl Tomáš Ehler.

„Bez jaderných zdrojů nemáme šanci, aby byl náš energetický systém soběstačný a bezpečný. Naší výhodou při jeho budování je, že máme tradici jaderné energetiky jak ve vzdělávání, tak v průmyslu. Je však třeba pracovat na zatraktivnění technických oborů, dát jim perspektivu. Tu díky rozjezdu projektu Dukovan nyní jaderná energetika má,“ doplnil Petr Závodský.

Mezifakultní a mezioborový studijní program s důrazem na praxi

Akreditovaný navazující magisterský studijní program Jaderná energetika je koncipovaný tak, aby umožnil získat komplexní poznatky o technologiích, které jsou spojeny s chodem jaderných elektráren. Kromě předmětů z FEKT VUT nabídne další výuku



na Fakultě strojního inženýrství (FSI VUT), Fakultě chemické a Fakultě stavební VUT. Vedle samotného tématu jaderné energetiky studenti získají přehled a znalosti v oblasti řešení a navrhování energetických zařízení a strojů včetně parních turbín, technologií vody a jejího oběhu v jaderné elektrárně, materiálů, stavebních konstrukcí a obecně systémového přístupu k navrhování a řízení procesů v jaderné elektrárně. Semestry budou netradičně složeny ze tří měsíčních bloků, každý blok bude zakončen týdenním zkuškovým obdobím.

„Chceme studujícím ponechat dostatek času na stáže u spolupracujících firem z jaderného odvětví, u kterých by také měli psát diplomovou práci. Stáže bude možné absolvovat například i v Koreji, Spojených státech, Belgii či na Slovensku,“ objasnil Lukáš Nesvadba z Ústavu elektroenergetiky FEKT VUT, který má na starosti organizaci studijního programu.

Novou studentkou programu je také Barbora Poláková, která absolvovala bakalářský program Energetika na FSI VUT a v současnosti již brigádně pracuje v elektrárně Dukovany. „**Jádro mě bavilo už od gymnázia. Když se objevila možnost studovat Jadernou energetiku na FEKT VUT, hned jsem jí využila. Nejvíce se těším na reaktorovou fyziku.**“

Jaderné ženy se sešly v Litoměřicích

Na Valnou hromadu WIN Czech se dne 25. září sjely do Litoměřic členky sdružení ze všech koutů České republiky. Čekal je zajímavý celodenní program.

Valná hromada opětovně zvolila předsedkyni WiN Larisu Dubskou

Setkání WiN Czech proběhlo tentokrát v prostorách Správy úložišť radioaktivních odpadů na úložišti Richard. Na valné hromadě členky zvolily na další období stávající předsedkyni Larisu Dubskou, dále také místopředsedkyni Lindu Navrátilovou a Radu WiN ČR. Dámy zhodnotily dosavadní činnost a diskutovaly nad plánem aktivit na další rok.



„Budeme pokračovat v osvědčených webinářích, které organizujeme pro vlastní členky i pro veřejnost. Vždy se snažíme přijít se zajímavým tématem, příští rok se budeme věnovat malým modulárním reaktorům a podzimní setkání sdružení plánujeme uspořádat v JE Temelín, kde by se měl v budoucnu vybudovat první český SMR,“ řekla předsedkyně WiN Czech Larisa Dubská.

„Winky“ budou dále pokračovat v naplňování poslání osvěty veřejnosti prostřednictvím informačních kanálů, jako jsou webové stránky nebo profily sdružení na Facebooku a Instagramu.

Návštěva Litoměřic

Členky WiN se v Litoměřicích sešly již den před samotnou valnou hromadou. Na programu měly prohlídku historického centra Litoměřic a společnou večeři.

„Cílem každoročního setkání není jen valná hromada a odborná část. Společné setkání věnujeme i besedám o tom, co máme nového na našich pracovištích i v běžném životě. Mezi členkami WiN jsou například pracovnice z jaderných elektráren, učitelky technických středních a vysokých škol nebo odbornice z výzkumu. Proto i vzájemné diskuze jsou pro všechny velmi zajímavé a přínosné,“ uvedla předsedkyně Larisa Dubská.

Exkurze v úložišti Richard

Po valné hromadě následovala přednáška jedné z členek WiN, Marty Máčelové, která jménem SÚRAO přivítala ženy pracující v jaderných oblastech. Její přednáška byla o způsobu ukládání radioaktivních odpadů v České republice. Hlavní část setkání však byla věnována exkurzi do samotného úložiště Richard, kde se v podzemním komplexu bývalého vápencového dolu ukládají odpady vznikající ve zdravotnictví, průmyslu, zemědělství či výzkumu.



Woman in Nuclear (WiN) – Ženy pracující v jaderných oborech

Sdružuje především ženy působící v oborech jaderné energetiky, ve výzkumu, školství a všude tam, kde se k mírovým účelům využívá ionizující záření a radionuklidy.

Sdružení je součástí mezinárodní organizace WiN Global, v jejímž rámci pracují národní skupiny ve více než 130 zemích světa, které sdružují desetitisíce odbornic z průmyslu, výzkumu, lékařství, školství a jiných odvětví.

WiN Česká republika je jednou ze sekcí profesní organizace Česká nukleární společnost. V současné době má sdružení okolo 100 členek.

Aktuální informace o WiN Czech: www.winczech.cz; FB a Instagram

TEXT | FOTO | Linda Navrátilová



Oslavany

Oslavany byly původně zemědělskou a vinařskou obcí. V letech 1783–1973 se v jejich okolí těžilo černé uhlí, takže měly spíš hornický charakter a byly jedním z center Rosicko-oslavanského revíru. U města se nachází areál bývalého dolu Kukla. Dnes je cílem školních výletů a rodin s dětmi. Pětitisícové město vede starosta Vít Aldorf. Základní škola má kapacitu šest set dětí. Je kompletně zmodernizovaná. Přistavovat budou ještě odborné učebny. Děti chodí do kroužků, které pro ně připravuje dům dětí a mládeže. Zřizovatelem je město. Zájem je i o hudební obory na základní umělecké škole. Ve zdravotním středisku působí praktičtí lékaři, pediatr, gynekolog. Nechybí lékárna ani veterinární ordinace. Oslavany netrápí tak jako jiná města nedostatek zubařů. Mají tu dokonce zubní kliniku, která poskytuje i stomatologické výkony.



klášterního chrámu a na tu se nyní soustředujeme,” vypráví starosta. Svě expozice má na zámku Muzeum Brněnska, ročně sem míří stovky turistů. Na příští rok připravují ve spolupráci s Jihomoravským krajem nové výstavní prostory.

| Využití důlních vod a místa, kde stála elektrárna

Pozůstatkem hornictví jsou důlní vody, které nyní vytékají bez využití do řeky Oslavy. „Chceme je využít na geotermální vytápění ve městě jako alternativní zdroj tepla.“ Zároveň se oslavanští chtějí připojit na plánovaný horkovod z Jaderné elektrárny Dukovany. V letech 1913–1993 zde pracovala uhelná Elektrárna Oslavany o výkonu 115 MW. Její historii mapuje expozice na zámku. „Na místě elektrárny nyní vznikne nové obchodní centrum,” prozrazuje starosta.

| Nové hřiště, moderní knihovna. Bude i ledová plocha

Letos dokončili rekonstrukci hlavní školní tělocvičny a otevřeli tréninkové hřiště v areálu oslavanského stadionu. Připravují projekt zastřešené ledové plochy ve spolupráci s rodinou hráče NHL. Oslavany se těší z vydání stavebního povolení na novou sportovní halu s kapacitou tři sta osob. Bude navazovat na klidovou zónu oslavanského parku a zámku. „Radost máme z nové hypermoderní knihovny, kterou jsme financovali z městského rozpočtu,” sděluje starosta Vít Aldorf.

| Centrem společenského dění je zámek

Středobodem společenského dění v Oslavanech je zámek. „Letos pokračujeme s jeho opravami, konkrétně části kláštera. Klášter Oslavany byl prvním ženským cisterciáckým klášterem na Moravě. Současný kostel Matky Boží, zámecká kaple, je torzem původního

| Nové Oslavany

Na úpatí Staré hory vznikají Nové Oslavany. Město ve spolupráci s developerem připravilo zasítované pozemky pro výstavbu 330 bytů a 200 rodinných domů. Počítají s další budovou mateřské školy, kde budou čtyři třídy a jídelna. Ve spolupráci s krajem a Svazkem vodovodů a kanalizací se připravují na velkou rekonstrukci jedné z posledních neopravených ulic v Oslavanech. „Bude tady napojení na cyklostezku a na novou bytovou oblast Nové Oslavany.”

| Badatelé, rybáři i sportovci

K největším spolům patří Tělovýchovná jednota Oslavany, Sokol v Padochově. Moravský rybářský svaz v Oslavanech zásobuje celou Moravu rybami, jako je například parma. Vše, co je v řekách, se vysazuje rybami z Oslavan. Vlastivědný spolek Rosicko-Oslavanska udržuje povědomí o historii a dávné slávě kláštera. Z malé výstavy v roce 1999 se stala tři obrovská muzea na zámku. Mezi badateli, muzejníky a nadšenci do historie je i starosta Vít Aldorf. Jednou z nejvýznamnějších kulturně–společensko–církevních akcí v Oslavanech je Karmelská pouť. Letos se konala už po třísté sedmnácté. Oblíbené jsou také Historické slavnosti, které letos slavily čtvrtstoletí.

TEXT | Eva Fruhwirtová

FOTO | archiv MěÚ Oslavany



Od hokeje přes box k hraní

Jiří Vyorálek o sobě říká, že je klasický Třebíčák. Narodil se tam 13. června 1974, vystudoval brněnskou JAMU, na svém kontě má více než 30 filmů, desítky televizních i divadelních rolí. Byl nominován na hlavní divadelní Cenu Thálie za cyklus inscenací Sto let kobry podle ruského klasika F. M. Dostojevského. V kreativní soutěži Prima Zlatá pecka ho hlasování diváků vyneslo na zlatou příčku coby nejoblíbenějšího herce v reklamě (Vodafone). V současnosti působí v pražském Divadle Na zábradlí. Je ženatý, má syna Vincenta a dceru Marii, s rodinou žije v Praze Podolí.

| Jak se zrovna máte?

Děkuji za optání. Od léta se dávám do pořádku po prasklých lýtkových svačích. Už chodím bez berlí, je to čím dál lepší, svět je nádhernej, svět je krásnej.

| Jak se vám to přihodilo?

Stalo se to při natáčení nové televizní minisérie s názvem Šťěstíčku naproti – pro platformu Voyo. Hraju šéfa fotbalových rozhodčích z kauzy Ivánku, kamaráde. Při nějakém testování jsme točili na Julisce. Nerozcvičený jsem si běžel po okruhu, vedle trénoval svěřence Šebrle. Chtěl jsem se asi vycajchnovat, z ničeho nic se ozvala rána, to jsem věděl, že další krok už neudělám. Dva svaly jsem si serval, jeden natáhl, takže jsem pak chvíli pajdal o berlích.

I Úplně si vás se sportem nespojuji, spíš se zaniklou třebíčskou hospodou Na Barborce. Když tak mě, prosím, opravte.

Na základce jsem jako kluk dělal hokej, ale dlouho mi to nevydrželo. Záhy jsem pochopil, že jsou pro mě spíš individuální sporty. Když byl v Třebíči založen boxerský oddíl, k vedení byl přizván můj děda, bývalý baťovský reprezentant v této disciplíně. Můj táta dělal oddílového pokladníka a já začal boxovat taky. Časem jsem přestoupil na divokou vodu za třebíčskými vodáky.

I Z jaké vlastně pocházíte rodiny?

Z hezké. Děda s babičkou z mamčininy strany byli Boroviňáci. Babička z tátovy strany zase bydlela celý život na náměstí, já ji často navštěvoval. Mám starší sestru, na základku jsem chodil na náměstí Osvobození, dneska Václavské, protože jsme bydleli v bytě na Engelsce, dnešní Demlově ulici. Jsem takový klasický Třebíčák.

I Jak jste se dostal k hraní?

V osmé třídě jsme vypisovali, kam chceme dál. Dal jsem si truhláře, dukovanské učiliště, a brněnskou konzervatoř, kam jsem se dostal. Díky tomu Dukovany dodnes fungují, protože kdybych tam pracoval, možná už vybuchly.

I Máte ještě nějaké jiné pojítko s jadernou elektrárnou? Sledujete vývoj okolo tendru na dostavbu?

Vzdáleně sleduju. Jsem s tím spojený celý život, co pamatuju. Táta Dukovany stavěl, už nevím, ve které partě a kterou část. Až do důchodu tam pracoval na vzduchotechnice.

I Exceloval jste v roli Klementa Gottwalda v seriálu České století. Na kontě máte i Konrada Henleina nebo českého premiéra Vichra v područí ambiciózní milenky. Chystá se nějaký projekt, kde byste opět hrál podobně výraznou figuru?

Zatím nic, co by takto hýbalo dějinami. Dotočil jsem zmíněné Štěstíčko a mám roztočený seriál na Primě s pracovním názvem Polabí, bude mít osmdesát dílů. Dělá ho produkce, se kterou jsem předtím pracoval na seriálu První republika. Stejný tým vytvářel například Vyprávěj nebo Kukačky.

I O čem Polabí bude?

Zase hraju policajta, ale tentokrát státního, uniformovaného. Nebude to úplně detektivka, spíš půjde o rodinné příběhy z malého města. I tam se dějí zločiny. Něco na způsob Modravy.

I Budete za hodného, hloupého, nebo veselého policistu?

To se uvidí, jak ho zahraju. Je trochu střelec, trochu holkař, do života mu vstoupí něco, co ho přiměje řadu věcí radikálně změnit. Stane se zodpovědnějším, začne bojovat o svou důstojnost, dělat lepší věci.

I V třebíčské nemocnici se v čekárnách na obrazovkách objevujete ve spotu, kterým Oblastní charita Třebíč propaguje Domácí péči a její záměr stavět za poliklinikou Vltavínská nové centrum. Lidé zde najdou veškerou pomoc právě ohledně domácí péče. Vy sám jste se někdy staral o nemohoucího blízkého?

Protože jsem od rodiny daleko, padá v současnosti péče o maminku především na mou sestru. Snad se už všechno v lepší obrací. Zatím jsem nepečoval. A všem, kteří to dělají, skládám hlubokou poklonu, protože je to náročné. Jde o součást zodpovědnosti, kterou máme vůči rodičům i sobě samým. Rád jsem propůjčil tvář k propagaci stavby centra. Je mi ctí. Jde o můj malý příspěvek, když už sám nyní pečovat nemůžu.

I Co třebíčská kultura? Objevíte se zde v dohledné době v nějakém představení?

O zájezdu Divadla Na zábradlí do mého rodného města nevím. Ale na přelomu roku, přesný termín ještě neznám, budu mít v Třebíči v Bistru U Lípy koncert se svou kapelou Doktor Vykape. Vykape jako Vyorálek, Karafiát, Pěnička. Když Tonda Pěnička a Joe Karafiát odešli z kapely Garage, tak protože jsme se znali, rozuměli si a rádi spolu paříme, na jedné akci slovo dalo slovo a založili jsme kapelu.

I Budete tedy na Vánoce v Třebíči?

Spojíme to s Brněnskem, kde máme rodinu manželky, 26. prosince zajedeme za třebíčskou famílií, kde stihneme druhý stromeček. Ve finále se schovám do Pokojovic na chalupu. A tam v klidu zakončíme svátky. Už se moc těším.

TEXT | Hana Jakubcová

FOTO | archiv Divadla Na zábradlí

S Irenou Rybníčkovou o spolku Vrátko

Irenko, jsi předsedkyní spolku Vrátko, mohla bys ho čtenářům Zpravodaje představit?

Sociální podnik Vrátko vznikl v roce 2008 s cílem podpořit lidi se zdravotním znevýhodněním jejich zapojením do pracovního procesu. Nabízíme jim pracovní příležitosti v našich provozovnách, jako jsou kavárna, pekárna, šicí dílna, bazárek, trafiky nebo pedikúra, a některé osoby učíme i pracovním dovednostem a návykům v rámci sociální rehabilitace. Naší hlavní snahou je vytvářet příjemné prostředí, kde mohou rozvíjet své schopnosti a cítit se dobře při vykonávání práce, a tím zlepšit smysl jejich života.

Co tě v tvůj práci nejvíc baví a co naopak zatěžuje?

Jedním z hlavních důvodů, proč mě moje práce naplňuje, je její smysluplnost. Pomáhat lidem, kteří jsou kvůli zdravotním obtížím znevýhodněni, mi přináší radost a pocit, že naše úsilí má skutečný dopad. Největší odměnou je pro mě vidět, jak se naši klienti posouvají vpřed, jak roste jejich sebedůvěra a pracovní dovednosti. Na druhé straně mě ale často zatěžuje nadměrná administrativa a složitosti, které přicházejí. Navíc nefunkční zákon o sociálním podnikání nám situaci vůbec neulehčuje. Přesto však věřím, že se nám i přes tyto překážky daří odvádět dobrou práci a pomáhat těm, kteří to potřebují.

Máš nějakou veselou příhodu z činnosti spolku?

Přiznám se, že mě v tuto chvíli žádná konkrétní příhoda nenapadá. Možná je to tím, že se často soustředujeme na řešení problémů a hledání cest, jak překonávat překážky. To může způsobit, že se ty radostné a veselé okamžiky v každodenním shonu trochu ztratí. Nicméně věřím, že se v mé práci skrývá spousta malých, milých momentů.

Ted' trochu osobně - jak ses dostala k sociální práci ve Vrátkách?

Před 15 lety jsem začínala ve Vrátkách díky vzdělávacímu programu, který trval osm měsíců, z toho sedm měsíců byla praxe. Nastoupila jsem jako osobní asistentka a postupně jsem prošla téměř všemi provozovnami, než jsem nakonec zakotvila v kanceláři, kde už jsem zůstala. Díky těmto začátkům jsem získala důkladný přehled o fungování jednotlivých provozů, z nichž každý má své specifické potřeby a výzvy.

Co považuješ ve své práci za nejdůležitější?

Pro mě je zásadní, aby se lidé navzájem tolerovali



Irena Rybníčková (vlevo) s klienty spolku Vrátko Lenkou Vašítkovou a Michalem Kasáčkem

a pomáhali si. Důležité je vnímat druhého člověka, zajímat se o něj a věnovat pozornost jeho potřebám, které často zůstávají nevyřčené.

Je ve Vrátkách nějaká výjimečnost, kterou v jiném sociálním zařízení nenajdeme?

Naše organizace Vrátko vyniká především rozmanitostí provozoven a šíří nabízených služeb. Velmi nám záleží na tom, aby kvalita našich služeb a výrobků splňovala ty nejvyšší standardy. Klíčovou roli hrají také vedoucí jednotlivých provozoven a asistentky, kteří do své práce vkládají nejen odbornost, ale i osobní nasazení. Díky jejich péči se u nás zaměstnanci a klienti s různými zdravotními omezeními cítí dobře a mají možnost vykonávat smysluplnou práci, která je obohacuje.

A nakonec - jak relaxuješ a odpočíváš?

Když potřebuji relaxovat, nejvíce si odpočinu v blízkosti své rodiny, s dobrou knížkou a šálkem kávy. Velkou radost mi také dělá poslech hudby, která mě dokáže krásně naladit a uvolnit.

TEXT | Jana Štefánková

FOTO | archiv spolku Vrátko

Příběh se šťastným koncem

Operační středisko hasičů Jaderné elektrárny Dukovany obdrželo v neděli 29. září v 11.38 hodin žádost o spolupráci při záchraně osoby v nepřístupném skalním a lesním terénu. S ohledem na terén byla na zásah společně s profesionální jednotkou hasičů z Náměště nad Oslavou a Třebíče vyslána i lezecká skupina Hasičského záchranného sboru elektrárny Dukovany. Celou situaci ztěžoval fakt, že v dané oblasti nebyl mobilní signál, a nebylo tak možné určit přesné místo, kde k události došlo a kde se zraněná osoba nachází. Komunikace tak probíhala pouze prostřednictvím vysílaček.

„Společně s kolegy ze záchranky, kteří už byli na místě, jsme se rozdělili a postupovali směrem, kde se měla zraněná osoba nacházet. Protože jsme neměli moc informací o tom, jak to na místě vypadá a o charakteru zranění, museli jsme s sebou vzít lezecké i zdravotnické vybavení,“ popisuje Vladimír Tesař, velitel družstva a lezecký instruktor.

Asi po pěti stech metrech chůze v nepřístupném terénu dorazili na místo. To už se ke skupině záchranářů připojili i hasiči z Náměště nad Oslavou a členové lezecké skupiny z Třebíče. O zraněnou paní středního věku zatím pečovali její přátelé. Po zafixování zraněného kolene zajistili zraněné osobě tepelný komfort, uložili ji do nosítek a vydali se na náročnou cestu skalním terénem. Díky pomoci chataře, který má v blízkosti rekreační areál a nabídl svou čtyřkolku, proběhl transport nosítek k sanitce o poznání rychleji.



„Na podobné obtížné situace jsme připraveni, máme činnosti nacvičené a přesně víme, co máme dělat. Když přispějeme k záchraně zdraví nebo života, nás to samozřejmě těší,“ dodává Vladimír Tesař.

Za několik dní po úspěšném zásahu přišel od ředitele Hasičského záchranného sboru Kraje Vysočina, plk. Jiřího Němce, na vedení elektrárny děkovní e-mail, který rádi zveřejňujeme.

Chtěli bychom poděkovat zasahujícím příslušníkům Hasičského záchranného sboru ze stanic Hasičský záchranný sbor podniku Jaderná elektrárna Dukovany, Náměšť nad Oslavou a Třebíč, kteří mě vynesli dne 29. 9. 2024 v nosítkách z obzvláště těžkého terénu údolí řeky Oslavy. Těžko se hledají slova, která by ocenila náročnou práci, kterou vykonáváte – úcta, respekt a velký obdiv. Bud'te hrdí na chlapy, které máte ve svém sboru! Ještě jednou moc děkují Hana a František Šmákalovi, Dobšice u Znojma.

„Na práci hasičů Jaderné elektrárny Dukovany jsem opravdu hrdý a pomoc, kterou díky svým rychlým zásahům v okolí často poskytují obyvatelům našeho regionu, považuji za samozřejmou a za projev dobrých sousedských vztahů,“ říká Roman Havlín, ředitel elektrárny.

Oprávněnou radost ze zásahu, který i s ohledem na zranění dopadl šťastně, měla nejen zachráněná paní Šmákalová s manželem, ale také všichni hasiči a záchranáři, kteří se na záchraně podíleli.

Ročně mají dukovanští hasiči v elektrárně přes 1200 zásahů a činností, z toho je většina asistencí a převážně neakutních technických pomocí. Každý rok také zasahují u více než 70 situací v nejbližším okolí elektrárny. Aby byli hasiči z jaderné elektrárny co nejlépe připraveni na další případné události uvnitř i mimo elektrárnu, neustále modernizují technické vybavení a procvičují různé scénáře včetně záchran osob z výšky a hloubky. I proto je součástí Hasičského záchranného sboru Jaderné elektrárny Dukovany už čtvrtým rokem lezecká skupina. V současné době má skupina 18 lezců, kteří jsou plně certifikováni a vycvičeni pro zásah ve výškách a nad volnou hloubkou s použitím jednolanové techniky. Lezecká skupina je vycvičena podle stejných standardů jako lezci profesionálních jednotek HZS ČR, aby mohli vzájemně efektivně spolupracovat při společném zásahu. Po kvalifikaci strojníka, chemika, zdravotníka nebo obsluhy motorových pil jsou tak lezecké dovednosti další specializací, které podnikoví hasiči ovládají. Od roku 2021 je skupina zařazena také do poplachového plánu Kraje Vysočina, a může tak být využita i pro lezecké zásahy v okolí elektrárny.

TEXT | Kristýna Vohlídková
FOTO | archiv ČEZ

Vít Holý: Cukrařina jako sladký koníček a perníčky inspirované babičkou

Cukrařina je pro Vítka Holého z Vémyslic koníček i sladká práce. K pečení ho přivedla jeho babička. „Každou volnou chvíli jsem s ní trávil v kuchyni. Vařili jsme spolu a pekli. Mně se to moc líbilo a hodně jsem se od ní naučil,“ říká mladý cukrář. Tento obor také vystudoval a přihodil si k tomu ještě kuchaře.



Kavárna i cukrářská akademie

Vedle rodinného domu ve Vémyslicích Víték postavil novou kavárnu, výrobu cukrářských výrobků a také cukrářskou akademii v jednom. Je to velmi příjemné místo, kde Víték rád pracuje a také velmi rád zve návštěvníky k sobě na něco sladkého. „Mám tu prostor pro cukrářské kurzy, to je ta akademie. Dokonce jsem měl kurz pečení pro děti, společně jsme udělali dort. Bavilo to jak děti, tak i mě. V létě jsem měl otevřeno pro cyklisty, kteří si tu mohou dopřát kávu a čerstvé dezerty,“ říká.

Mezi Vémyslicemi a Rakouskem

Víték přejíždí během roku mezi Vémyslicemi a rakouským hotelem poblíž hranic se Švýcarskem. I v zahraničí se věnuje tomu, co má rád – pracuje jako cukrář. Přiznává, že moc volného času nemá, ale

když si ho vyčlení, rád sportuje, a když je v Rakousku, vyjde si do hor na túru. Turistické boty občas vymění za kolo.

Babiččiny perníčky

Tradiční recepty Víték velmi rád obměňuje a přizpůsobuje regionálním chutím. Místo exotického ovoce používá tuzemské. Oblíbil si spojení chutí švestky s marcipánem, jablka a yuzu nebo maliny a růže. Ostatně tuto chuť vtiskl do svých vlastních marmelád. Vylepšil i babiččin recept na perníčky. Z perníčků dělá taštičky plněné povidly. Vláčnost jim dodává slivovice a cukrová poleva. Za tuto dobrotu získal ocenění Regionální produkt Znojemska.

Jaký je Vítkův oblíbený dezert?

Likérová špička a tradiční francouzský dezert vyrobený z odpalovaného těsta posypaného na vrchu plátky mandlí, který je po upečení naplněn krémem – jmenuje se Paris–Brest. Trendy chutí jsou i v cukrařině. V oblíbeně zůstává stále slaný karamel. Zatímco v Rakousku se na výsluní drží trhanec, u Čechů vede větrník a dezerty z odpalovaného těsta.

Vítkovy dobroty můžete ochutnat v některých cukrárnách a kavárnách v regionu – například v Moravském Krumlově nebo Náměšti nad Oslavou. Anebo se zastavit u něj ve Vémyslicích.

TEXT | FOTO | Eva Fruhwirtová

Pouštění draků. Tradice, která spojuje generace

Pouštění draků je oblíbenou podzimní rodinnou aktivitou, která spojuje lidi napříč generacemi. Druhou říjnovou neděli zaplavili draci nebe nad Šemíkovicemi. Za barevnými draky různých velikostí tak na poli u Šemíkovic běhaly nejen děti, ale velmi často i tátové, maminky, a dokonce dědečkové. V jednu chvíli bylo možné na nebi vidět na třicet plápolajících draků. Někteří na svůj vzlet ještě čekali. „Vyrazila jsem s dětmi a vzali jsme i babičku. Potkali jsme tady spoustu známých, takže to bylo moc fajn nedělní odpoledne,“ podělila se Monika Kratochvílová. Ti, kteří měli prokřehlé ruce od držení provázků, aby jim drak neuletěl, se zahřáli u teplého čaje. Vhod přišel i párek v rohlíku. Zázemí pro letošní drakiádu v Šemíkovicích poskytli myslivci. Občerstvení a posezení bylo v místní Bažantnici.

TEXT | FOTO | Eva Fruhwirtová



V Hrotovicích se běhalo i hodovalo



Jednou z celé řady akcí, kterými si Hrotovice v letošním roce připomínají 30. výročí jmenování městem, byl v září již 11. ročník tradičního Běhu městem. Tentokrát opět za osobní účasti Josefa Zimovčáka, desetinásobného mistra světa v jízdě na vysokém kole, který je tváří, zakladatelem a duší projektu Na kole dětem zaměřeného na pomoc dětem, které prodělaly léčbu rakoviny. Běhu v délkách od 100 metrů do deseti kilometrů se zúčastnilo celkem 121 dětí a 47 dospělých a na příspěvcích pro nadaci Na kole dětem se vybralo sedm tisíc korun.



A z jiného soudku: nejen sportem živ je člověk, ale také dobrým jídlem ☺. Další hrotovickou akcí byl Rybářský piknik pořádaný rybářským spolkem, mysliveckým sdružením a městem. Účastníci si pochutnali na rybích specialitách, zhlédli stánek myslivců, ukázky sokolníků a někteří si koupili živou rybu. A k dobré náladě přispěla kapela Madlenka. A jen pro zajímavost: na přípravu bramborového salátu ke smaženému kapru „padlo“ 90 kg brambor.

TEXT | FOTO | Jan Sucharda

Už jste viděli biskupické „safari“?

Na konci poklidné vesničky Biskupice na pomezí Třebíčska a Znojemska vás překvapí domek se zahradou plnou betonových postaviček a zvířat. Kolem roku 1970 vyrobila Františka Blechová dvojici betonových čápů. Dodnes zahradu „stráží“ ze svého původního místa na střeše domku. Přestože to nebylo jednoduché, její výtvar se jí líbil a pustila se do dalších. Základem soch je železná tyč obalená betonem. Tu pak s pomocí pletiva vytvarovala do požadované sochy. Povrchovou úpravu pravidelně oživovala zářivými nátěry. Takže téměř osmdesát sošek za celou dobu jejího života nikdy nezešedlo. Šedé nejsou ani dnes. Starají se o ně noví majitelé domu.



Biskupické „safari“ se stalo atraktivní podívanou a místem výletů pro turisty z okolí i z větších dálek. Obdivují lva, žirafy, medvědy, zebry, ale také betonové muzikanty a další svérázné postavičky, ze kterých číší radost a energie.

Františka Blechová zemřela v roce 2001 v devadesáti letech. Celý život pracovala v místním zemědělském družstvu. Práci s betonem znala velmi dobře, její manžel byl zedník. S betonovými sochami začala v důchodu. Našla si netypickou zálibu. Historici umění označují její tvorbu za naivní umění nazývané art brut. Pro tento směr je typické, že ho spontánně tvoří výtvarní samouci bez uměleckých ambic a jejich výtvoři jsou velmi přesvědčivé a mají silnou energii.

TEXT | FOTO | Eva Fruhwirtová

Zámek v Rosicích připomíná život Medy a Jana Mládkových

Zámek v Rosicích se v létě těšil velkému zájmu turistů. Přispěla k tomu nově otevřená expozice věnovaná životu Medy a Jana Mládkových. Město Rosice ji připravilo ve spolupráci s Museem Kampa.



„Nejčastějším dotazem je to, proč je tato výstava právě u nás na zámku. Rosice si jako místo svého a Janova posledního odpočinku vybrala sama paní Meda, protože právě z Rosic měla pocházet rodina Mládkova. Janův dědeček Jan Wilhelm Mládek byl důlní inženýr, který do Rosic přišel za prací z Orlové,“ vysvětluje kastelán rosického zámku Ludvík Vaverka. Hrob Medy, mecenášky umění, a Jana, česko-amerického ekonomy a diplomaty, označuje na rosickém hřbitově betonová socha sv. Františka z Assisi od profesora Jana Hendrycha, který přes pětadvacet let vedl sochařský ateliér na pražské akademii.

| Život, exil, umění

Výstava zahrnuje tři etapy jejich života – v Paříži, kde se seznámili, ve Washingtonu, kde spolu žili, a pak v Československu. Poslední období je věnované už jen Medě, její manžel zemřel před sametovou revolucí. V Rosicích se doslova přenesete do jejich bytu. Uvidíte zde nábytek z washingtonského bytu, který používali, psací stůl z pražského bytu, kde Meda bydlela, dokonce i originály jejich cestovních pasů a další osobní věci, například její šaty. A najdete tu také časopis Forbes, který ji zařadil mezi nejvlivnější ženy Československa. Nechybí státní vyznamenání, které obdržela od prezidenta Václava Havla.



Mladí ze spolku Fšem otevírají nové kulturní příběhy

Slam poetry je zábavná a živá forma poezie, která propojuje text s divadelním výkonem. Vznikla v 80. letech v USA a dnes se šíří po celém světě včetně Česka. Není to ale jen o tom přečíst básničku – jde o to, jak ji autor podá, jak s ní zaujme publikum, které do toho přímo zasahuje. Diváci dávají body, reagují, a tím ovlivňují celé vystoupení. „Slam poetry je o emocích, improvizaci, pohybu a rytmu. Je to směs poezie a show, kde hlavní roli hraje interakce s lidmi. V České republice se pořádá mistrovství, kde platí tři jednoduchá pravidla: vlastní text, časový limit tři minuty a žádné rekvizity,“ říká Vendula Šmejkalová ze spolku Fšem.

| Autorská čtení, koncerty, spolupráce s mladými

Společně s dalšími mladými lidmi z Třebíče a okolí založila Vendula Šmejkalová před pěti lety spolek Fšem. Organizují svěže pojaté kulturní akce pestré nabídky – koncerty, výstavy, slam poetry, promítání, autorská čtení, ale také swapy rostlin či oblečení. „Podle mě bylo inspirující autorské čtení Alžběty Stančákové, básničky, publicistky, literární vědkyně a držitelky ceny Jiřího Orteny, v rámci vernisáže výstavy Trnité stezky a odhozené růžence Dory Kučerové v Galerii G34 v židovské čtvrti,“ svěruje se Vendula a dodává, že letos měla v Třebíči velký úspěch mezi mladými litevská kapela Local Blood. Spolek Fšem také vyhledává místní talenty a dávají jim prostor ukázat veřejnosti, co v nich je. „Rádi spolupracujeme se studenty, kteří pak mají možnost si zkusit, jak připravit kulturní event,“ uzavírá Vendula.

Soutěžte s námi

Poslední týden letních prázdnin vyměnilo 35 vybraných studentů vysokých škol letní radovánky za stáž... **viz tajenku**. Na programu 16. ročníku této odborné akce byly přednášky i pobyt v nejpřísněji střežených prostorách jaderné elektrárny. Sami energetici potvrzují, že absolventi této unikátní vzdělávací akce mají velkou šanci najít uplatnění v jaderné energetice. Pokračuje i zájem žen o práci v energetice. Ve skupině 35 účastníků jich bylo šest. Oborově je u studentů téměř z poloviny zastoupena oblast strojní, ze čtvrtiny obor elektro a jaderné fyziky. Zbytek doplňují obory stavební, chemie, bezpečnost nebo IT. Kromě odborného programu dostali studenti možnost besedovat s kolegy z různých odborností a domluvit se také na případné budoucí spolupráci na diplomce nebo stipendiu.

U každé odpovědi na kvízovou otázku najdete i různá písmena. Když otázku správně vylúštíte a seřadíte si písmena hezky za sebe, získáte tajenku.

- | | | |
|--|--------------------------|--------------------------|
| 1. Kolik černých polí najdete na šachovnici?
S 64 | KA 24 | LE 32 |
| 2. Fotbalový trenér Ježek a herec Neužil mají stejné jméno. Je to?
NÍ Jiří | T Václav | Ž Jaroslav |
| 3. Nejstarší most ve střední Evropě se nachází v Písku. Teprve v roce 2007 bylo rozhodnuto, že ponese jméno Kamenný. Jaký je jeho lidový název?
DÝ Skalní | PŘ Andělský | NÍ Jelení |
| 4. Jak se jmenuje souhvězdí, jehož pět jasných hvězd je rozmístěno do tvaru písmene W?
UN Kasiopeja | AD Jižní koruna | DR Andromeda |
| 5. Kdo je autorem populární písně „Škoda lásky“ s podtitulem Modřanská polka?
IV Jaromír Vejvoda | UH Karel Vacek | RE Karel Valdauf |
| 6. Borneo (indonésy Kalimantan) je třetí největší ostrov na Zemi. Politicky je rozdělený na Indonésii, Malajsi a ?
KA Bahrajn | SU Bhútán | ER Brunej |
| 7. Velká pardubická má poprvé v historii dva vítěze. Největšího favorita Godfreyho vedl Jan Faltejsek, v sedle Sexy Lorda oslavil první triumf žokej
KU Josef Bartoš | ZI Jaroslav Myška | TE Marek Stromský |
| 8. Bílou, zelenou a červenou barvu najdete na vlajkách Běloruska, Bulharska, Maďarska a Itálie. Který africký stát má na vlajce tyto tři barvy?
TA Alžírsko | CE Libérie | LA Mali |

Tajenku pošlete mailem na adresu zpravodajedu@cez.cz nebo na korespondenčním lístku na adresu JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice do 31. ledna 2025. K účasti v losování je nutné uvést poštovní adresu pro zaslání případné výhry. Po provedeném losování jsou jména, adresy a e-maily vymazány.

Výherci z minulého čísla | Tajenka: stipendium

- Zdeňka Dufková
- Zuzana Škodová
- Jana Urbánková
- Alena Kazdová
- Irena Fiedlerová

Brázda a Musil spolu

Dva naši současní špičkoví grafici, Jiří Brázda (1952) a Karel Musil (1982), spolu vystavovali své grafiky, malby i kresby během letošního podzimu v Galerii Malovaný dům v Třebíči.

Milovníci výtvarného umění tak měli možnost nahlédnout především do tajů umělecké grafiky, což je druh umění, jehož podstatou je vytvořit ručním řemeslným postupem tiskovou matici, ze které je možné vytisknout obvykle jen desítky stejných tisků. Každý z nich je považován za originál.



Jiří Brázda – Červený portrét



Karel Musil – J. Werich

Karel Musil si svůj umělecký program nijak nekomplikuje. Hlavním tématem jeho grafik je žena. Ženská figura v jeho podání však není jen prvoplánově objektem hodným mužova obdivu, ale i nositelem jiných příběhů. Výjevy s oduševněnými tvářemi krásných žen jsou proto často v Brázdově podání naplněny místy sarkastickým humorem, ironií a nadsázkou.

Lidská figura zasazená do prostředí architektury je stěžejním vyjadřovacím prostředkem i pro Karla Musila. Ve svých cyklech už zachytil řadu osobností evropské kultury a třeba i sto osobností světového významu.

Oba výtvarníci si oblíbili hlubotiskové techniky a jejich kombinace. Zvláště působivá technika mezzotinty, kdysi označovaná jako „černé umění“, umožňuje vytvářet nikoliv linie, jak je u grafiky obvyklé, ale i sametově černé plochy v jemně odstupňované černobílé škále. Díky delikátním tónovým přechodům je tedy zvláště vhodná k vytváření zejména podobizen. Oba grafici to dokazují přímo mistrovsky.

Inzerovat mohou soukromé osoby, živnostníci a firmy mající svoji provozovnu ve dvacetikilometrovém pásmu okolo elektrárny.

Cena inzerátu

1/16 strany – 250 Kč vč. DPH
2/16 strany – 500 Kč vč. DPH
Zájemce o inzerci zašle objednávku s uvedením názvu a sídla firmy, IČ, příp. DIČ, buď mailem na adresu: jas@jas-hrotovice.com nebo písemně na adresu: JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice.

Vydavatel neodpovídá za kvalitu inzerovaných výrobků a služeb.

STAVEBNINY ROSICE, s.r.o.
Na Mýtě 88, 665 01 ROSICE
www.stavebninyrosice.cz
email: info@stavebninyrosice.cz
Tel.: 546 210 627
Zavedené stavebniny s dlouholetými zkušenostmi a prodeji pálené a betonové tašky



FOTO PRO RADOST
Eva Skoumalová
KLUČOV 15

- dětské focení
- focení portrétů
- párové focení
- rodinné focení
- focení pro školky

Tel.: 603 840 964
www.eva.skoumalova.cz



OČNÍ OPTIKA
Hana Semotamová

OPTIKA SEMOTAMOVÁ

VAŠE RODINNÁ OPTIKA - KOMPLETNÍ PÉČE O VÁŠ ZRAK!
Rouchovary 329, zdravotní středisko, 1. patro (bezbariérový přístup)

OTEVÍRACÍ DOBA: PO, ST 12 - 17 H PÁ 9:30 - 16:30 H
tel.: 731 213 919
email: info@optikasemotamova.cz
<http://www.optikasemotamova.cz>
fb: Optika Semotamová

Zajistíme **MONTÁŽ I SERVIS**

Plynové kondenzační kotle plné inovací

ušetří až **30 %** spotřeby

☎ 544 500 511
✉ thermona@thermona.cz
www.thermona.cz



Thermona
SPOLEHLIVÉ A ÚSPORNÉ VYTÁPĚNÍ DO VAŠEHO DOMOVA

MED - Celoroční prodej - přímo z farmy

- květový ▪ lipový ▪ pastový ▪ akátový ▪ medovicový (lesní)
- ochucené medy ▪ kosmetika z včelích produktů PLEVA
- medovina, medové sirupy, bonbony... ▪ včelařské potřeby

Rodinná včelí farma a prodejna KURTINOVÍ
Račice 41, 675 55
Tel.: 737 363 489, 605 339 043
www.vcelarstvikurtin.cz

NEPŘETŘÍŽITÝ PRODEJ!
Prodejna je umístěna v suterénu rodinného domu, po telefonické domluvě Vás obslužíme **KDYKOLIV**, i ve večerních hodinách.




www.pvsolutions.cz

FOTOVOLTAIKA PRO VÁS

Rodinné domy • firmy • chalupy
Specialista Jihomoravský kraj, Vysočina
Vyřízení dotací • rychlá realizace • chytré řešení

PV SOLUTIONS
☎ + 420 602 831 255
☎ + 420 736 624 953

✉ frantisekcerny@pvsolutions.cz
Medlice 20
671 40

Lesnictví a péče o stromy

Adamera s.r.o.



- arboristika, ošetření stromů
- řez ovocných a okrasných dřevin
- riziková, klasická těžba stromů
- odstranění pařezů frézováním
- likvidace větví štěpkováním
- práce se speciální pásovou plošinou – dosah 18 m
- stříhání živých plotů
- svahové sečení, mulčování trávy
- prodej dřevních štěpků
- provzdušnění kořenového systému-aerace

671 38 Višňové 182
tel.: 606 532 184
e-mail: adamera.sro@seznam.cz

www.adamera.cz instagram

ELEKTRO
Palát Miroslav
Sokolská 548, Hrotovice

- oprava převíjení motorů
- oprava vod. čerpadel
- oprava ručního náradí
- oprava el. spotřebičů

Tel.: 603 833 619
Pracovní doba:
po-pá 8 -17, so 9 -13

Kompletní plotový sortiment
branky a brány

výroba, prodej, montáž, servis



PRODEJ A MONTÁŽ PLOTŮ

Prodejna Trstěnice u Mor. Krumlova
tel.: 777 595 580
Montáže: 777 595 587
Velkoobchodní prodej: 777 156 723
www.dasplot.cz
dasplot@seznam.cz

Milí školáci a studenti,

zkuste s námi vyřešit hádanky a kvízy a získejte ceny.

Zpravodaj vám přináší další soutěž, kterou pro vás tradičně připravilo brněnské vydavatelství KIRA. Svoje odpovědi (**alespoň dvě musí být správné**) pošlete na korespondenčním lístku nebo pohlednici do 31. ledna 2025 na adresu: JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice nebo na e-mail: zpravodajedu@cez.cz.

Uveďte školu a třídu, kterou navštěvujete. K účasti v losování je nutné uvést poštovní adresu pro zaslání případné výhry. Po provedeném losování jsou jména, adresy a e-maily vymazány.

Výherci z minulého čísla

- Štěpán Cafourek
- Daniel Doležal
- Jarek Borůvka
- Ondřej Vacuška
- Eva Smejkalová

Tip na vánoční dárek

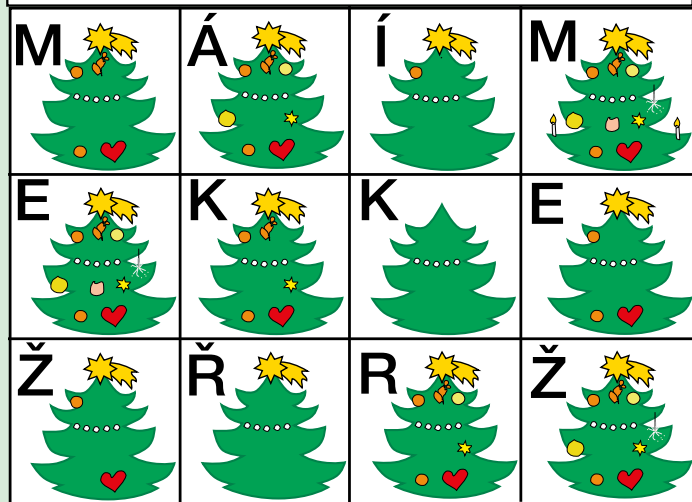
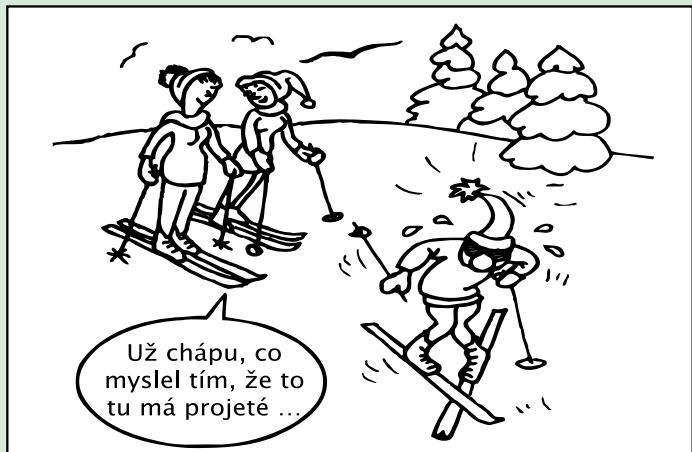
Tiskárenský šotek udělal v každé větě jednu chybu. Opravte je všechny – a správná písmena vám dají tajenku.

Co nám řekl Martin:

Obvykle snídám rohlík s máslem a jedem. Hrnečky na kávu najdu vždycky na palici. Místo rohlíku mívám někdy chlév. Během dne piju hodně minerálky, vždycky nejméně dva lotry. Když se odpoledne hodně vyběhám na hřišti, mám vždycky večer velký hrad.

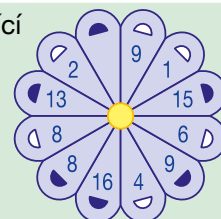
Má to tu projeté...

Seřadte obrázky za sebe v pořadí, jak se strojí vánoční stromček. Pak už bude velmi snadné přečíst si v horních rozích tajenku.



Rozdíly

Dopočítejte chybějící číslo. Pomůžeme: systém uspořádání je založen na rozdílech.



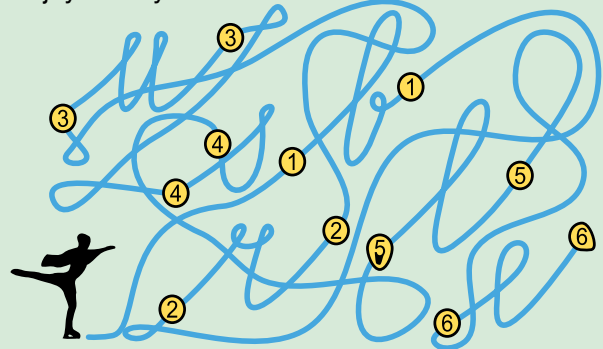
Stromeček

Projděte bludištěm ve směru šipek a spočítejte, kolik jste cestou posbírali malých hvězdiček, pověšených na stroměčku.



Krasobruslařka

Krasobruslařka při svém vystoupení vykreslila na ledě šestpísmenné heslo – sportovní potřebu. Jednotlivá písmena naleznete v úsecích mezi stejnými čísly.





ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTŘKA



Nabídka
platí do
31. 12. 2024

Nízké ceny energií, velké odměny pro vás

Při uzavření smlouvy s ČEZ na elektřinu získáte poukázku do Kauflandu ve výši **3 000 Kč** a za plyn **2 000 Kč**.



Odměny získáte na nejbližších kontaktních místech ČEZ na poště v Brně, Třebíči, Znojmě a v dalších městech: www.cez.cz/poukaz



Česká pošta